

El ginebre

(ALDC, V, 1102. El ginebre)

El *ginebre* és un arbust de la família de les cupressàcies, com el xiprer i la savina, de fulles punxants i infructescències de color blau fosc usades per a aromatitzar la ginebra. El mot deriva del llat. vg. *JĪNĒPIRUS o JINIPERUS, var. del llat. cl. JUNIPERUS, amb pèrdua de la vocal posttònica i sonorització de l'oclusiva -p- > -b-. La palatal inicial és fricativa en cat. or. i, especialment en val., africada, que s'ensordeix en val. central. La vocal tònica és predominantment *e* tancada ([ɛ] en 8 localitats), la qual cosa fa pensar en l'ètim *JĪNĒPIRUS. Cal notar la var. *ginebro* ([ɛ] en 3 localitats), que el *DECat* considera "forma precatalana", però que sembla més aviat continuació de la var. arag. (*chinebro*). Sobre *ginebre* s'han format els der. *ginebrer* i *ginebrera* 64, amb el suf. fitonímic -er, -era,

respectivament, així com *ginebrissa* 180 i *ginebri*[θ]a 132, aquest considerat "femella", que han rebut el suf. -issa (m. -ís < -ICIU o -ITIU).

Ginebró és un dim. compost de *ginebre* i el suf. dim. -ó (< -ONE) aplicat inicialment a la infructescència i estès després a l'arbust; var. *ginebró* 36, per assimilació, i *genibró* 75, per metàtesi vocàlica.

El mot més general és *ginebre*, mentre que *ginebro* ocupa àrees ponentines i *ginebró* s'allarga per la costa de Llevant des d'on degué arribar a Mallorca.

Són mots normatius *ginebre*, des del *DOrt*, 1917; *ginebrera* i *ginebró*, des del *DG₁*, 1932 (aquest darrer, però, passa al significat 'ginebra gran de muntanya' al *DIEC₁*, 1995); *ginebrer* i *ginebrissa* 'càdec', des del *DIEC₁*, 1995.

